

„Wielka regulacja”

Wiele na to wskazuje, że rok 2014, w którym KNF dał prawdziwy popis swojej prawotwórczej aktywności, uraczając rynek m.in. kilkoma obszernymi wytycznymi i Rekomendacją U, to jedynie zapowiedź tego, co nas czeka w najbliższych latach jeżeli idzie o aktywność „regulatorów” rynku.

Nowe uprawnienia w jakie nasze państwo chce wyposażyć m.in. KNF, UOKiK, Rzecznika Ubezpieczonych, jak też dość populistyczny pomysł na powołanie Rzecznika Finansowego, z całą pewnością uzasadniają twierdzenie, że czekają nas czasy „Wielkiej Regulacji”.

Nowe uprawnienia KNF

Zgodnie z art. 363 projektu nowej ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, organ nadzoru może wydawać rekomendacje skierowane do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji wyłącznie w zakresie niezbędnym do realizacji wytycznych i zaleceń Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych wydawanych na podstawie stosownych przepisów lub w celu:

- 1) zapewnienia zgodności działalności zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji z przepisami prawa;
- 2) zapobieżenia naruszaniu interesów ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia;
- 3) ograniczenia ryzyka występującego w działalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji;
- 4) zapewnienia trwałej zdolności zakładu ubezpieczeń do wykonywania zobowiązań.

Jak widać zakres rekomendacji może być tak szeroki, że obejmie praktycznie cały zakres działalności zakładu ubezpieczeń. Trudno oczekiwać, że KNF nie będzie chętnie i często sięgać do tego narzędzia regulując rynek.

Zakład ubezpieczeń i zakład reasekuracji, który nie stosuje się do rekomendacji organu nadzoru, ani nie zamierza się do nich zastosować informuje o tym organ nadzoru. Taki ubezpieczyciel będzie też zobowiązany do poinformowania organu nadzoru w jaki sposób zamierza osiągnąć cele, dla realizacji których organ nadzoru wydał rekomendację. KNF publicznie ujawnia informacje otrzymane od zakładu ubezpieczeń.

Inny, ciekawym uprawnieniem jakie będzie przyznane KNFowi, możliwość przeprowadzenia wizyt nadzorczych. Projekt ustawy daje bowiem KNF możliwość przeprowadzania wizyt nadzorczych w celu zbadania i oceny indywidualnej sprawy pojawiającej w toku działalności podmiotu nadzorowanego. Tego typu wizyty to z całą pewnością nie są regulacje ogólnorynkowe, ale ich wpływ na działalność poszczególnych podmiotów może okazać się bardzo istotny, ponieważ takie wizyty nie podlegałyby ograniczeniom wynikającym z ustawy o swobodzie prowadzenia działalności gospodarczej. To oznacza, że liczba takich wizyt byłaby praktycznie nieograniczona i niezależna od innych kontroli prowadzonych u przedsiębiorcy. Ten niebezpieczny precedens ustawowy może spowodować, że ani się obejrzymy, jak w wielu firmach na stałe i równolegle zagoszczą przedstawiciele KNF, UOKiK, PIP, US i GİODO.

Nowy „stary” Rzecznik

Warto też wspomnieć o tym, że do sejmu skierowany został projekt ustawy, który rozszerzy kompetencje Rzecznika Ubezpieczonych na banki, SKOK-i i domy maklerskie. Projekt ma zostać uchwalony w bardzo szybkim tempie i jest szansa, że wejdzie w życie już w III kwartale tego roku. Rzecznik Ubezpieczonych przekształci się wtedy w Rzecznika Finansowego.

Do zadań Rzecznika będzie należało podejmowanie działań w zakresie ochrony klientów podmiotów rynku finansowego, których interesy reprezentuje, a w szczególności:

- 1) rozpatrywanie skarg i wniosków w indywidualnych sprawach kierowanych do Rzecznika, wniesionych na skutek nieuwzględnienia roszczeń klienta przez podmiot rynku finansowego w trybie rozpatrywania reklamacji (szczególny tryb reklamacji został uregulowany w tym samym projekcie ustawy);
- 2) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących organizacji i funkcjonowania podmiotów rynku finansowego,
- 3) występowanie do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej bądź o wydanie lub zmianę innych aktów prawnych w sprawach dotyczących organizacji i funkcjonowania rynku finansowego w razie zaistnienia takiej potrzeby;
- 4) informowanie właściwych organów nadzoru i kontroli o dostrzeżonych nieprawidłowościach w działaniu podmiotów rynku finansowego;
- 5) inicjowanie i organizowanie działalności edukacyjnej i informacyjnej w dziedzinie ochrony interesów klientów podmiotów rynku finansowego,
- 6) przeprowadzanie postępowania mediacyjnego między klientem a podmiotem rynku finansowego.

Koszty działalności Rzecznika i jego Biura ponoszą podmioty rynku finansowego, przy czym krajowe zakłady ubezpieczeń oraz zagraniczne zakłady ubezpieczeń będą wpłacać na ten cel 0,03% zbioru składek brutto.

Rzecznika będzie podejmował swoje działania urzędu lub na wniosek klienta lub właściwych organów.

Rzecznik Finansowy będzie również uprawniony do wytaczania powództwa na rzecz klientów podmiotów rynku finansowego w sprawach dotyczących nieuczciwej praktyki rynkowej dotyczącej działalności tych podmiotów, jak również za zgodą powoda wziąć udział w toczącym się już postępowaniu.

Silniejszy UOKiK

W sejmie trwają też prace nad zmianami w prawie, które mają w znaczący sposób wzmocnić pozycję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Z chwilą wejścia w życie nowych przepisów Prezes UOKiK będzie uprawniony do wydawania decyzji w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone (klauzule abuzywne). Warto przypomnieć, że obecnie uznanie postanowień określonego wzorca za niedozwolone wymaga wyroku sądu. W takiej decyzji Prezes Urzędu może też określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu stosowania klauzul abuzywnych, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do:

- 1) poinformowania konsumentów, będących stronami umów zawartych na podstawie wzorca z klauzulą o uznaniu postanowienia tego wzorca za niedozwolone - w sposób określony w decyzji;
- 2) złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji;
- 3) zwrotu korzyści uzyskanych w związku ze stosowaniem niedozwolonego postanowienia wzorca umowy.

W decyzji Prezes Urzędu może też nakazać publikację decyzji w całości lub w części, w określonej w niej formie, na koszt przedsiębiorcy.

Ponadto, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione, że dalsze stosowanie zarzucanej praktyki może spowodować poważne i trudne do usunięcia zagrożenia dla zbiorowych interesów konsumentów, Prezes Urzędu przed zakończeniem postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę, któremu jest zarzucane stosowanie praktyki, do zaniechania określonych działań w celu zapobieżenia tym zagrożeniom. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji.

Projekt ustawy przewiduje też nową, dotkliwą sankcję, jaka może spotkać przedsiębiorców niewykonujących decyzji Prezesa UOKiK. Prezes Urzędu może mianowicie nałożyć na przedsiębiorców, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość do 10.000 euro za każdy dzień opóźnienia w wykonaniu większości decyzji wydanych przez Prezesa, jak też w razie niewykonywania wyroków sądowych w sprawach z zakresu praktyk ograniczających konkurencję lub też praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz koncentracji.

W ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów pojawi się też nowa kategoria praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Taką praktyką stanie się również oferowanie konsumentom usług finansowych, które nie odpowiadają potrzebom tych konsumentów ustalonym z uwzględnieniem cech tych konsumentów, w szczególności wieku, stanu zdrowia, doświadczenia i wiedzy dotyczących usługi finansowej lub sytuacji materialnej lub oferowanie tych usług w sposób nieadekwatny do ich charakteru.

Jeżeli opisane propozycje zmian w prawie wejdą w życie, a nic nie wskazuje na to, aby mogło być inaczej, to z całą pewnością rynek zatęskni jeszcze za czasami, kiedy zmartwieniami „regulacyjnymi”, były „niewinne” wytyczne i rekomendacje KNF i to, czy przypadkiem nie mamy jakieś drobnej klauzuli abuzywnej w OWU. Warto też chyba oswojać akcjonariuszy z myślą, że wyniki finansowe mogą ulec pogorszeniu w przyszłości z uwagi na konieczność tworzenia rezerw na nakładane kary, czy też zwroty kwot uzyskanych nienależnie od klientów.